

**„Da li je Srbija spremna za otvaranje tržišta električne energije i gasa
od 1. januara 2013. godine“**

Mirjana Filipović, pomoćnik ministra za energetiku u Ministarstvu energetike, razvoja i zaštite životne sredine u Vladi Srbije:

1. Veliki potrošači električne energije i prirodnog gasa u skladu sa Zakonom o energetici i preuzetim međunarodnim obavezama koje su u skladu sa Ugovorom o energetskoj zajednici iz 2005. godine moraće ovu energiju da kupuju na otvorenom tržištu. Činjenica je da se dosta pričalo u poslednjim godinama o liberalizaciji, ali se dosta malo radilo na realnom pristupu u pravcu liberalizacije. Kvalifikovani kupci su mogli birati snabdevaca od 2007. godine u skladu sa predhodnim Zakonom o energetici, a od 2004. godine u skladu sa direktivom 54 EU.
2. Država ima preuzete obaveze i zakone koje mora poštovati, resorno ministarstvo je formirano krajem jula ove godine i zateklo je situaciju u kojoj se reforma energetskog sektora smatrala samo mrtvo slovo na papiru i ako je zakonska regulativa postojala, ali nisu doneti podzakonski akti koji se donose. Što se tice tržišta potrebno je reći da ono već u neku ruku postoji po broju izdatih licenci za trgovinu električnom energijom. U okviru reforme elektroenergetskog sektora a u cilju organizacije tržišta električne energije kao preduslov otvaranja tržišta Vlada je 16.11.2012. donela Polazne osnove za reorganizaciju JP EPS, što podrazumeva sve neophodne radnje koje su već do sada trebale biti urađene, a koje nisu, počev od promene pravne forme u ad, kao i saglasno Zakonu o energetici u toku su aktivnosti razdvajanja operatora distributivnog sistema i snabdevača. Pokrenut je postupak restrukturiranja Srbija gasa i Transnafte, donošenjem Uredbe o uslovima isporuke i snabdevanja električne energije se očekuje, kao i sva prateća podzakonska akta.
3. Država mora da poštuje preuzete obaveze i Zakone koje je donela, sve ovo je promena i kao svaka novina nailazi na otpor, tržišni principi u ovom sektoru su neminovnost, ali i jedna od obaveza koja se mora ispuniti ukoliko se želi ka Evropskoj Uniji, što je svakako cilj Vlade. Svaki početak je težak, ali mora se početi, broj velikih potrošača realno je dosta manji od potrošača na srednjem naponu koji iduće godine izlaze na slobodno tržište. Imajući u vidu trenutnu situaciju u kojoj se nalazi privreda Srbije, mora se konstatovati da cena električne energije delimično utiče na poslovanje industrijskih potrošača, medjutim, mora se i konstatovati da i cena ostalih energenata ozbiljno utiče na poslovanje privrednih subjekata, ali potpuna liberalizacija cena naftnih derivata i delimična ugljeva (preko milion tona se uvozi) je bez većih otpora prihvaćena. Liberalizacija tržišta električne energije svakako će biti veliki izazov i za JP EPS i za Vladu Republike Srbije kao osnivača, jer monopolski položaj daje puno prednosti, a tržište je surovo, medjutim Vlada se jasno opredelila ka EU i tržišnoj ekonomiji i sigurno je spremna i za ovaj izazov.